

Б.В. Адабашев, Ф.Б. Асанова

ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВТОМОБІЛЬНОГО ПРОФІЛЮ.

Розглянуті аспекти професійної підготовки інженерів-педагогів автомобільного профілю і можливості професійної орієнтації, а також наукові підходи до проблеми інформатизації освіти, що впливають на якість.

Ключові слова: Професійна освіта, інформаційні технології, професія, орієнтація, інформатизація, мотивація.

B.V. Adabashev, F.B. Asanova

PREPARATION OF ENGINEERS-TEACHERS AND FEATURES OF PROFESSIONAL ORIENTATION OF FUTURE SPECIALISTS OF MOTOR-CAR TYPE.

The aspects of professional preparation of engineers-teachers of motor-car type and possibility of professional orientation, and also scientific approaches, are considered to the problem of informatization of education influencing on quality teaching.

Keywords: Trade education, information technologies, profession, orientation, informatization, motivation.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2013

УДК 378: 004

*Байло Марина Юрївна
Вінниця,
Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПОРТАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВНЗ

Проектування та створення сучасного інформаційно-освітнього середовища на базі передових інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ) є найважливішим напрямом розвитку сучасної системи вищої освіти. Зміст і якість освіти, її відповідність сучасним потребам суспільства, є пріоритетним напрямком розвитку українського суспільства. Підвищення якості та доступності професійно-технічної освіти забезпечує впровадження (ІКТ) [7]. Розвиток сфери професійної освіти на основі інтеграції педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, створення на їх основі освітніх порталів (ОП) ВНЗ з відповідним науково-методичним наповненням і можливостями використання наукових, освітніх та інформаційних ресурсів значно підвищують якість освіти, забезпечують підвищення рівня знань, умінь та навичок студентів внаслідок позитивного впливу засобів ІКТ [1, 4, 7].

Постановка проблеми. Інформатизація сучасного суспільства і тісно пов'язана з нею інформатизація освіти характеризуються вдосконаленням і масовим поширенням ІКТ в освіті, зокрема ОП ВНЗ. Вони широко застосовуються для передачі інформації і забезпечення взаємодії викладача і студента в сучасній системі професійної освіти (ПО). Тому викладач повинен не тільки володіти знаннями в області ІКТ, але й бути фахівцем щодо їх застосування у своїй професійній діяльності. Досягненню такої мети має сприяти створення і застосування ОП ВНЗ.

Найбільших успіхів у використанні ОП в Україні досягли науковці Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (В. Кухаренко, О. Рибак, Н. Сиротенко [5]), а також ВНЗ в м. Києві, Львові, Вінниці.

Аналіз останніх досліджень. Багато науковців присвячують свої наукові педагогічні та психологічні дослідження проблемам розробки та використання ОП в навчально-виховному процесі, а саме: Р. Гуревич, Г. Жолдак, О. Пехота та ін. Теоретико-методологічні та методичні основи розвитку ІКТ, питання проектування, створення та застосування ОП на прикладі електронних навчально-методичних комплексів відображені в роботах В. Бикова, Р. Гуревича, Ю. Жука, О. Шестопалюка та ін. Особливості використання ОП у підготовці педагогів розглядаються в наукових, навчально-методичних працях М. Кадемії. Питання, пов'язані з формуванням професійних знань учнів ПТНЗ засобами мультимедіа, знайшли відображення в дисертаційних дослідженнях Л. Шевченко, Л. Коношевського, В. Кухаренко.

З огляду на вищесказане **метою** даної статті є обґрунтування теоретичних основ застосування засобів ІКТ (ОП) для організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, зокрема, професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Інформатизація освіти (ІО) забезпечує: підвищення ефективності всіх видів освітньої діяльності на основі використання ІКТ; підвищення якості підготовки фахівців з новим типом мислення, відповідним вимогам інформаційного суспільства.

За допомогою методів і засобів інформатизації майбутній фахівець повинен вміти отримувати відповіді на питання про те, які інформаційні професійно орієнтовані ресурси є, де вони знаходяться, як можна отримати до них доступ і як їх можна використовувати в цілях підвищення ефективності своєї професійної діяльності.

Вміння використовувати ОП для здобуття нових знань базується на знаннях, уміннях і навичках, набутих студентами в процесі вивчення у ВНЗ дисциплін: інформатика, основи роботи з персональним комп'ютером, мультимедійні засоби навчання, програмного забезпечення, програмування та засобів телекомунікацій.

Використання ОП передбачає постійну модернізацію програмного і технічного забезпечення, регулярне підвищення кваліфікації викладачів і технічних фахівців ВНЗ. Успішність розробки і використання ІКТ у навчальному процесі, якість створених ОП можуть оцінити студенти, для яких перехід на навчання за новими навчальними програмами, скорочення обсягу аудиторних навчальних годин з одночасним збільшенням навчальних годин, відведених для самостійної роботи, мотивує їх до використання ОП в навчальному процесі.

Сучасний ВНЗ повинен забезпечувати впровадження нових підходів до навчання засобами ОП, з метою виконання вимог державних освітніх стандартів до професійної підготовки студентів, самоосвіти на основі варіативності змісту та організації освітнього процесу, саме ІО, формування сучасного освітнього середовища (ОП) навчального закладу будуть сприяти вирішенню цих завдань.

Необхідність впровадження ОП в освітню діяльність ВНЗ, а також враховуючи особливості організації професійної підготовки майбутніх фахівців, в нашому випадку, педагогічних працівників, ми проводимо дослідження щодо створення різнорівневого багатофункціонального інформаційного освітнього порталу кафедри «Інноваційних та інформаційних технологій в освіті» Інституту магістратури, аспірантури та докторантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, який реалізує концепцію доступності високоякісної освіти.

Послідовне впровадження в навчальний процес on-line-навчання сприяє розміщенню на порталах ВНЗ актуальної освітньої інформації і створює умови для інтеграції в навчальний процес ВНЗ освітнього контенту, інноваційних технологій навчання, організаційних моделей навчання, підвищення професійної компетентності викладачів, [3].

На кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського створено інформаційно-освітній портал. Головна сторінка порталу кафедри показана на рис. 1.

Рис. 1. Головна сторінка порталу кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Аналізуючи зміст ОП, ми бачимо, що кафедра надає можливість користувачам отримувати інформацію про роботу кафедри в різних напрямках: навчальна робота (державна атестація освітньо-кваліфікаційних рівнів; дипломні і курсові роботи, виконані студентами; практика з інформаційних технологій; курсове навчання з робітничих професій; підготовка до екзаменів); наукова робота (напрями та матеріали науково-дослідної роботи; науково-дослідна тема кафедри; підготовка науково-педагогічних працівників; експериментальна робота; Intel проекти «Навчання для майбутнього»; науково-педагогічна практика магістрів; видавнича діяльність кафедри); діяльність кафедри (тематика та матеріали виступів та доповідей на методичних семінарах; всеукраїнські та міжнародні конкурси; співпраця з вітчизняними навчальними закладами; співпраця з зарубіжними навчальними закладами; відкриті заняття викладачів кафедри); інформація про кафедру (адреси та телефони працівників кафедри; наукові працівники; планування роботи кафедри; фотогалерея кафедри); сторінка профспілкового комітету кафедри; плани та матеріали виховної та позаурочної роботи; педагогічне програмне забезпечення; абітурієнту; програми; електронні на-

вчально-методичні комплекси; електронні педагогічні програмні засоби; рейтинг викладачів кафедри; електронна газета.

Розглянемо більш детально розділ «Електронні навчально-методичні комплекси» (ЕНМК), який складається з двох частин, що відповідають освітньо-кваліфікаційним рівням «Бакалавр» та «Спеціаліст», рис. 2.

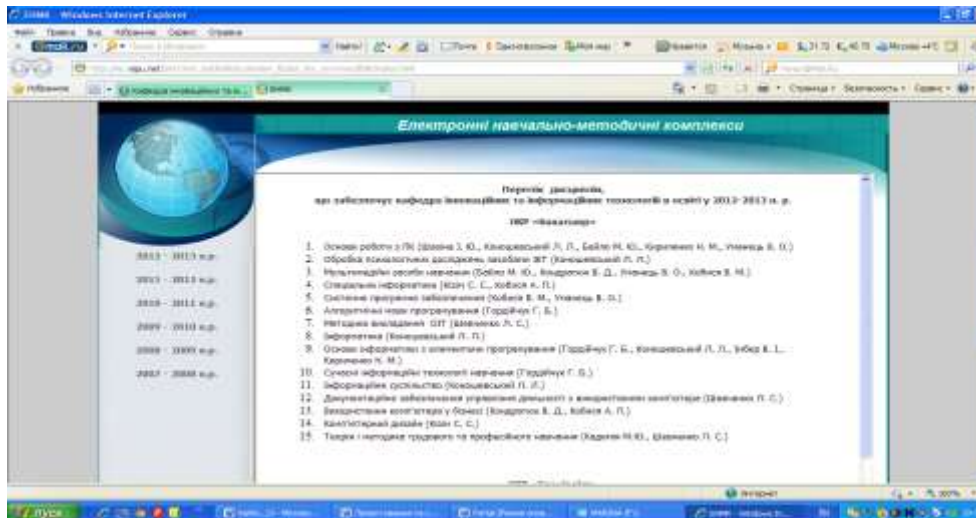

Рис. 2. Головна сторінка розділу «Електронні навчально-методичні комплекси»

З цієї сторінки ми можемо обрати будь-який ЕНМК з дисциплін, викладання яких забезпечує кафедра, відповідно до напрямків підготовки майбутніх педагогів, наприклад з дисципліни «Основи роботи з ПК», рис. 3.

Рис. 4. Головна сторінка ЕНМК «Основи роботи з ПК»

ЕНМК з дисципліни «Основи роботи з ПК» складається з таких розділів:

- «Головна ЕНМК» – забезпечує перехід на сторінку «Електронні навчально-методичні комплекси: Перелік дисциплін, що забезпечує кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті у 2012-2013 н. р.: Напрямки підготовки: ОКР «Бакалавр»; ОКР «Спеціаліст»».

- «Блог» – забезпечує реєстрацію користувача.

- «Головна» – забезпечує перехід на головну сторінку

ЕНМК «Основи роботи з ПК».

- «Методичні матеріали» – забезпечує перехід на сторінки з методичними матеріалами.

- «Навчальний матеріал» – забезпечує відкриття сторінок з лекціями, самостійними роботами, технікою безпеки, лабораторними роботами, словником, рекомендованою літературою, адресами інформаційних джерел Інтернету, студентськими роботами/

- «Матеріали для контролю знань» – забезпечує студентам доступ до сторінок «Питання до заліку», «Тести», «Критерії якості знань».

Дисципліну «Основи роботи з ПК» вивчають студенти всіх напрямків підготовки університету, студенти природничого напрямку підготовки цю дисципліну вивчають за навчальним планом, який відрізняється від навчального плану, призначеного для студентів гуманітарних напрямків під-

готовки. Тобто, на порталі кафедри розміщено комплекс з дисципліни «Основи роботи з ПК» – для студентів гуманітарних спеціальностей.

Робочі програми розроблені для різних напрямків спеціалізації і мають професійну спрямованість.

ЕНМК з дисципліни «Основи роботи з ПК» вирішує наступні завдання:

- забезпечення широкого і якісного доступу до наявних педагогічних програмних засобів (ППЗ), до інформаційних ресурсів порталу кафедри;
- створення технічних умов для пошуку і вивчення матеріалу, викладеного в доступній формі у вигляді інформаційних тематичних блоків, що допомагає студентам отримати необхідну навчальну інформацію в повному обсязі;
- стимулювання процесу створення інноваційних ППЗ;
- навчально-методичний супровід освітнього процесу тощо.

Розглянемо роботу студентів з ЕНМК «Основи роботи з ПК». Отримавши доступ до навчально-методичних матеріалів в електронному вигляді, **студент може** їх роздрукувати або вивчати отриманий навчально-методичний матеріал безпосередньо з екрану. Крім того, в процесі навчання студент може самостійно і автономно звертатися до різних розділів і видів робіт з дисципліни, що допоможе йому поглибити і розширити знання з дисципліни.

Після вивчення певного об'єму матеріалу, студент може у письмовій формі (по електронній пошті або по Skype) поставити питання викладачеві і отримати на них відповіді.

Далі, як продовження процесу навчання, для перевірки якості засвоєння викладач може задати ряд контрольних питань, пославши їх студенту по електронній пошті. Студент може також проводити самотестування, використовуючи електронні тести, розміщені в ЕНМК, для підготовки до захисту лабораторних робіт, складання заліку (іспиту). Залік (іспит) студент складає особисто при прямому контакті з викладачем в традиційній формі: білет – питання – практичне завдання – відповідь (заліковий тест).

Висновки. Застосування ОП (ІКТ) в професійній освіті тісно зв'язано з використанням і всебічним удосконаленням освітніх порталів ВНЗ, які сприяють професійному та особистісному розвитку студентів.

Застосування ІКТ у навчальному процесі істотно підвищує рівень знань і вмінь студентів, суттєво покращує рівень засвоєння матеріалу, підвищує рівень пізнавальних інтересів студентів та підвищує мотиваційну складову навчальної діяльності, обумовлену тим, що застосування інноваційних технологій є цікавим, новітнім.

Створений засобами ІКТ освітній портал надає можливість динамічно оновлювати навчально-методичні ресурси, пропонувати студентам

ППЗ, створені кваліфікованими педагогами, застосовувати такі педагогічні технології, які б враховували пізнавальні можливості студентів.

Впровадження освітнього порталу надає викладачу додаткові можливості успішно вирішувати складні науково-методичні задачі: встановлення змістовних зв'язків у ланцюжку «загальне – особливе – одиначне»; відбір дидактично обґрунтованих методик засвоєння студентами нових знань; використання *варіативних* комбінованих методик (технологій) навчання з урахуванням реальної готовності студентів до репродуктивного та продуктивного типу навчальної діяльності; забезпечення розширення суб'єктивного статусу студента в його освітній діяльності, так як дозволяє кожному студенту знайти свою оптимальну освітню траєкторію (час, темп, обсяг вивченого матеріалу, послідовність засвоєння тощо).

Список використаних джерел: 1. Башинська Т. Проектувальна діяльність – основа вчителя і учнів. / Т.Башинська – Початкова школа – 2003. №7. – с. 35 – 38. 2. Гуревич Р.С. Організація баз даних у MS Access: навчальний посібник для учнів і студентів нетехнічних навчальних закладів/ Р.С.Гуревич, Л.В. Жиліна, М.Ю.Кадемія – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2006.– 252 с. 3. Калюжна Т.М. Організаційно-педагогічні умови застосування освітньо-наукового порталу в системі екстернатної підготовки фахівців у технічному університеті: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти» / Т.М. Калюжна. – Київ, 2009. – 183 с. 4. Крилов І.В. Інформаційні технології: теорія і практика / І.В.Крилов – М.: «Центр», 1996 р. – 156 с. 5. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс: навчальний посібник. 3-є вид. / В.М. Кухаренко, О.В. Рибалка, Н.Г. Сиротенко – Харків: НТУ "ХПІ", Торсінг, 2002. – 320 с. 6. Ларионов В.В. Видовое информационное поле в инновационной педагогике: состав, структура, свойства и применение в тестировании / Инновации в образовании. / В.В.Ларионов. – 2005. – №1. – с.55–62.

Bibliography (transliterated): 1. Bashins'ka T. Proektual'na dijajal'nist' – osnova vchitelja i uchniv. / T.Bashins'ka – Pochatkova shkola – 2003. №7. – s. 35 – 38. 2. Gurevich R.S. Organizacija baz danih u MS Access: navchal'nij posibnik dlja uchniv i studentiv netehnichnih navchal'nih zakladiv/ R.S.Gurevich, L.V. Zhilina, M.Ju.Kademija – Vinnicja: DOV «Vinnicja», 2006.– 252 s. 3. Kaljuzhna T.M. Organizacijno-pedagogichni umovi zastosuvannja osvitn'o-naukovogo portalu v sistemi eksternatnoj pidgotovki fahivciv u tehničnomu universiteti: dis. na zdobuttja nauk. stupenja kand. ped. nauk: spec. 13.00.04. «Teorija i metodika profesijniosviti» / T.M. Kaljuzhna. – Kiiiv, 2009. – 183 s. 4. Krilov I.V. Informacijni tehnologii: teorija i praktika / I.V.Krilov – M.: «Centr», 1996 r. – 156 s. 5. Kuharenko V.M. Distancijne navchannja. Umovi zastosuvannja. Distancijnij kurs: navchal'nij posibnik. 3-e vid. / V.M. Kuharenko, O.V. Ribalka, N.G. Sirotenko – Harkiv: NTU "HPI", Torsing, 2002. – 320 s. 6. Larionov V.V. Vidovoe informacionnoe pole v innovacionnoj pedagogike: sostav, struktura, svojstva i primenenie v testirovanii / Innovacii v obrazovanii. / V.V.Larionov. – 2005. – №1. – с.55–62.

М.Ю. Байло

ЗАСТОСУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПОРТАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВНЗ

У роботі запропоновано концептуальний підхід до викладання в ВНЗ України дисциплін професійного напрямку з використанням освітнього порталу. Розглянуті шляхи реалізації дидактичних принципів при використанні освітніх порталів для викладання дисциплін професійного циклу.

Ключові слова: освітній портал, інформаційні технології, вища професійна освіта.

М.Ю. Байло

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПОРТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ВУЗОВ

В работе предложен концептуальный подход к преподаванию в ВУЗах Украины дисциплин профессиональной направленности с использованием образовательных порталов. Рассмотрены пути реализации дидактических принципов при использовании образовательных порталов для преподавания дисциплин профессионального цикла.

Ключевые слова: образовательный портал, информационные технологии, высшее профессиональное образование.

M. Y. Baylo

USE OF THE EDUCATIONAL PORTAL FOR PROFESSIONAL EDUCATION UNIVERSITIES

In the proposed conceptual approach to teaching in higher educational Institutions of Ukraine disciplines of professional orientation with the use of educational portals. The ways of implementation of didactic principles in the use of educational portals for teaching disciplines of professional cycle.

Keywords: educational portal, information technology, higher professional education.

Стаття надійшла до редакції 13.03.2013

УДК 378.091.31:811.112.5

*Балашова Світлана Сергіївна
м. Вінниця, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Постановка проблеми. У зв'язку з орієнтацією зовнішньої політики України на поглиблення міжнародних економічних відносин з країнами